DECLARATIA PRINCIPIILOR TOLERANTEI

(proclamata si semnata la 16 noiembrie 1995)

Statele Membre ale Organizatiei Natiunilor Unite pentru Educatie, Stiinta si Cultura reunite de la 25 octombrie la 16 noiembrie 1995 la Paris cu ocazia celei de a 28-a sesiuni a Conferintei Generale,

Preambul

Luand in consideratie ca in Carta Natiunilor Unite se declara: "Noi, popoarele Natiunilor Unite, determinate de a proteja generatiile viitoare de flagelul razboiului, ...de a reafirma increderea ui drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si valoarea persoanei umane, ... si in aceste scopuri, de a practica toleranta, si de a convietui in pace unii cu altii in spiritul bunei vecinatati",

Reamintind ca m Preambulul Actului constitutiv al UNESCO, aprobat la 16 noiembrie 1945, se afirma ca pacea "urmeaza a fi stabilita in baza solidaritatii intelectuale si morale a umanitatii",

Reamintind de asemenea ca Declaratia Universala a Drepturilor Omului proclama ca "Orice persoana are dreptul la libertatea gandirii, constiintei si religiei" (art. 18), "opiniei si expresiei" (art.19) si ca instruirea "trebuie sa favorizeze intelegerea, toleranta si prietenia intre toate natiunile si toate grupurile rasiale sau religioase" (art.26), Luand nota de instrumentele internationale respective, si anume de:

- Pactul International cu privire la Drepturile Civile si Politice,
- Pactul International cu privire la Drepturile Economice, Sociale si Culturale,
- Conventia Internationala cu privire la Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasiala,
- Conventia pentru Prevenirea si Pedepsirea Crimei de Genocid,
- Conventia privind Drepturile Copilului,
- Conventia din 1951 privind Statutul refugiatilor si protocolul acesteia din 1967 si instrumentele regionale,
- Conventia asupra Eliminarii Tuturor Formelor de Discriminare a Femeii,
- Conventia contra Torturii si Altor Pedepse ori Tratari cu Cruzime, Inumane sau Degradante,
- Declaratia asupra Eliminarii Tuturor Formelor de Intoleranta si de Discriminare Fondate pe religie sau Convingere,
- Declaratia asupra Drepturilor Persoanelor Apartinand Minoritatilor Nationale sau Etnice, Religioase si Lingvistice,
- Declaratia asupra Masurilor vizand Eliminarea Terorismului International,
- Declaratia si Programul de actiune de la Viena adoptate de catre Conferinta mondiala asupra Drepturilor Omului,
- Declaratia de la Copenhaga si Programul de Actiune adoptat de catre Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Sociala,
- Declaratia UNESCO asupra rasei si prejudiciilor rasiale,
- Conventia si Recomandatia UNESCO privind Lupta contra Discriminarii in Domeniul invatamantului.

Avand in vedere obiectivele celei de a treia Decade a Luptei contra Rasismului si Discriminarii Rasiale, ale Decadei Mondiale pentru Educatie in Domeniul Drepturilor Omului si ale Decadei Internationale a Populatiilor Autohtone,

Luand in consideratie recomandarile conferintelor regionale organizate in cadrul Anului Natiunilor Unite pentru Toleranta conform Rezolutiei 27 C/5.14 a Conferintei Generale a UNESCO, cit si concluziile si recomandarile altor conferinte si intruniri organizate de catre Statele membre in cadrul programului Anului Natiunilor Unite pentru Toleranta,

Alarmate de cresterea actuala a intolerantei, violentei, terorismului, xenofobiei, nationalismului

agresiv, rasismului, antisemitismului, excluderii, marginalizarii si discriminarii in privinta minoritatilor nationale, etnice, religioase si lingvistice, refugiatilor, lucratorilor migranti, imigrantilor si grupurilor vulnerabile ale societatilor, cit si de sporirea actelor de violenta si intimidare comise contra persoanelor care-si exerseaza propria libertate de opinie si expresie; de orice comportament care ameninta consolidarea pacii si democratiei la nivel atat national cit si international si care creaza atat de multe obstacole reale in calea dezvoltarii,

Subliniind responsabilitatile Statelor membre de a dezvolta si incuraja respectarea drepturilor omului si libertatilor fundamentale pentru toti, fara deosebire fondata pe rasa, sexe, limba, origine nationala, religie sau existenta unor forme de handicap, si de a combate intoleranta,

Adopta si proclama solemn prezenta
Declaratie a Principiilor Tolerantei

Hotarate sa ia toate masurile pozitive necesare intru promovarea tolerantei in societatile noastre, din motivul ca toleranta nu e doar un principiu care ne este drag, dar de asemenea, si o conditie necesara pacii si progresului economic si social al tuturor popoarelor,

Noi declaram urmatoarele:

Articolul 1. Semnificatia tolerantei

1.1. Toleranta este respectul, acceptarea si aprecie rea bogatiei si diversitatii culturilor lumii noastre, felurilor noastre de expresie si manierelor de exprimare a calitatii noastre de fiinte umane. Ea este incurajata prin cunoasterea, deschiderea spiritului, comunicatie si libertatea gandirii, constiintei si credintei. Toleranta este armonia in diferente. Ea nu e doar o obligatiune de ordin etic; ea e, de asemenea, si o necesitate politica si juridica. Toleranta e o virtute care face ca pacea sa fie posibila si care contribuie la inlocuirea culturii razboiului cu o cultura a pacii.

1.2. Toleranta nu e nici concesie, nici condescendenta ori indulgenta. Toleranta este, mai ales, o atitudine activa generata de recunoasterea drepturilor universale ale persoanei umane si libertatilor fundamentale ale altora. in nici intr-un caz, toleranta nu poate fi invocata pentru a justifica violarea acestor valori fundamentale. Toleranta trebuie sa fie practicata de catre indivizi, grupuri si State.

1.3. Toleranta e responsabilitatea care sustine drepturile omului, pluralismul (inclusiv, pluralismul cultural), democratia si Statul de drept. Ea implica respingerea dogmatismului si absolutismului si confirma normele enuntate in instrumentele internationale cu privire la drepturile omului.

1.4. in conformitate cu respectarea drepturilor omului, a practica toleranta nu inseamna nici a tolera nedreptatea sociala, nici a renunta la propriile convingeri, nici a face concesii in aceasta privinta. Ea semnifica acceptarea faptului ca fiintele umane, care se caracterizeaza natural prin diversitatea aspectului lor fizic, prin situatia lor, felul de exprimare, comportamente si prin valorile lor, au dreptul de a trai m pace si de a fi cele care sunt. Ea semnifica, de asemenea, ca nimeni nu trebuie sa-si impuna propriile opinii altuia.

Articolul 2. Rolul Statului

2.1. Toleranta la nivel de Stat implica insistent dreptatea si impartialitatea in materie de legislatie, de aplicare a legii si de exersare a puterii judiciare si administrative. Ea cere, de asemenea, ca fiecare sa poata beneficia de sanse economice si sociale fara nici o discriminare. Excluderea si marginalizarea pot duce la frustratie, ostilitate si fanatism.

2.2. in scopul instaurarii unei societati mai tolerante, Statele trebuie sa ratifice conventiile intern ationale privind drepturile omului si, in caz de necesitate, sa elaboreze o legislatie noua care ar

garanta tratare si sanse egale vis-a-vis de diferite grupuri si indivizi din care se constituie societatea.

2.3. Este esential, pentru armonia internationala, ca indivizii, comunitatile si natiunile sa accepte si sa respecte caracterul multicultural al familiei umane. Fara toleranta, n-am avea pace, iar fara pace, n-am fi in stare sa avem nici dezvoltare, nici democratie.

2.4. Intoleranta poate lua forma unei marginalizari a grupurilor vulnerabile si a excluderii lor din orice fel de participare la viata sociala si politica, cit si cea a violentei si discriminarii in privinta lor.
Dupa cum se afirma m Declaratia asupra Rasei si Prejudiciilor Rasiale, "Toti indivizii si toate grupurile au dreptul de a fi diferite"(art.l.2).

Articolul 3. Dimensiuni sociale

3.1. in lumea moderna, toleranta e mai necesara ca oricand. Noi traim intr-o vreme marcata de mondializarea economiei si accelerarea mobilitatii, comunicatiei, integrarii si interdependentei, migratiilor si deplasarilor de mare amploare ale populatiilor, urbanizarii si mutatiilor in sfera formelor de organizare sociala. Din moment ce nu este nici intr-o parte a lumii o situatie care sa nu sa se caracterizeze prin diversitate, cresterea intolerantei si confruntarilor constituie o amenintare potentiala pentru orice regiune. si nu e vorba aici de o amenintare ce s-ar limita la o anumita tara, ci de o amenintare universala.

3.2. Toleranta e necesara atat intre indivizi cit si in cadrul familiei si comunitatii. Promovarea tolerantei si modelarea atitudinilor fata de diferite opinii, in sensul unei deschideri reciproce si al solidaritatii urmeaza sa aiba loc in scoli si universitati si prin intermediul educatiei non-formale, acasa si la locul de munca. Mijloacele de informare m masa sunt pe masura sa joace un rol constructiv, in acest sens, favorizand dialogul si dezbaterile libere si deschise, propagand valorile tolerantei si evidentiind pericolul indiferentei fata de expansiunea ideologiilor si grupurilor intolerante.

3.3. Dupa cum se afirma in Declaratia UNESCO asupra Rasei si Prejudiciilor Rasiale, urmeaza a fi intreprinse masuri in vederea asigurarii egalitatii in demnitate si drepturi pentru grupuri si indivizi, pretutindeni oriunde este necesar. in acest sens, o atentie deosebita va fi acordata grupurilor vulnerabile dezavantajate din punct de vedere economic sau social astfel ca sa le fie asigurate protectia legii si masurile sociale, mai ales, in materie de locuinta, munca si sanatate, cit si in sensul respectarii autenticitatii culturilor si valorilor lor si facilitarii, in special prin educatie, a promovarii si integrarii lor profesionale si sociale.

3.4. Trebuie sa fie efectuate studii stiintifice speciale si sa fie instituite retele anume care ar fi m stare sa coordoneze reactiile comunitatii internationale la aceasta sfidare planetara, inclusiv prin intermediul unor analize conform metodelor stiintelor sociale, ale cauzelor profunde ale acestor fenomene si ale masurilor eficiente care urmeaza a fi luate pentru a le face fata, cit si prin cercetare si supraveghere, in sprijinul deciziilor Statelor membre in materie de politica generala si de implementare a regulilor normative ale acestora.

Articolul 4. Educatia

4.1. Educatia este mijlocul cel mai eficient pentru a preveni intoleranta. Prima etapa, in sensul educatiei pentru toleranta, e de a o invata pe fiecare persoana din societate care-i sunt drepturile si libertatile pentru ca ele sa fie respectate si de a promova vointa de a proteja drepturile si libertatile altora.

4.2. Educatia in sensul de a fi tolerant trebuie sa fie considerata un imperativ prioritar; iata de ce trebuie sa fie promovate metodele sistematice si rationale de predare a tolerantei care sa se adreseze la sursele culturale, sociale, economice, politice si religioase ale intolerantei, surse care tocmai constituie cauzele fundamentale ale violentei si excluderii. Politicile si programele tolerantei atat intre indivizi cit si intre grupurile etnice, sociale, culturale, religioase si lingvistice si natiuni.

4.3. Educatia in domeniul tolerantei urmeaza a viza contracararea influentelor care ar duce la frica si excluderea altora si trebuie sa-i ajute pe tineri sa-si dezvolte capacitatile de a-si formula o parere proprie, de a avea o reflexie critica si de a judeca in termeni etici.

4.4. Noi ne luam angajamentul de a sustine si de a pune in functiune programele de cercetare m domeniul stiintelor sociale si educatiei pentru toleranta, drepturile omului si non-violentei. Ceea ce inseamna de a acorda o atentie deosebita imbunatatirii instruirii invatatorilor, programelor de studii, continutului manualelor si cursurilor si a altor materiale pedagogice, inclusiv noilor tehnologii educationale, in vederea instruirii unor cetateni activi si responsabili, deschisi spre alte culturi, capabili sa aprecieze valoarea libertatii, respectarea demnitatii umane si diferentelor dintre ele si care sa fie m stare sa previna conflictele sau sa le rezolve prin mijloace non-violente.

Articolul 5. Angajamente de actiune

Noi ne luam angajamentul de a promova toleranta si non-violenta prin intermediul programelor si institutiilor din domeniul educatiei, stiintei, culturii si comunicatiilor.

Articolul 6. Ziua internationala a tolerantei

In scopul mobilizarii opiniei publice, evidentierii pericolelor intolerantei si reafirmarii angajamentului si hotararii noastre de a actiona in favoarea promovarii tolerantei si educatiei pentru toleranta, proclamam solemn ziua de 16 noiembrie Zi Internationala a Tolerantei.

Implementarea Declaratiei Principiilor Tolerantei

Conferinta Generala, Considerand ca UNESCO, in baza responsabilitatilor care-i revin conform Constitutiei, in domeniile educatiei, stiintei - atat stiintelor naturale cit si sociale -, culturii si comunicatiilor, este chemata sa atentioneze Statele si popoarele asupra problemelor ce tin de toate aspectele esentiale ale tolerantei si intolerantei, avand in vedere Declaratia UNESCO vizand Principiile Tolerantei, proclamata la 16 noiembrie 1995.

1. Indeamna Statele membre:

(a) de a marca ziua de 16 noiembrie anual ca Zi Internationala a Tolerantei prin organizarea unor actiuni si programe speciale in scopul difuzarii mesajului tolerantei printre cetatenii lor, m cooperare cu institutiile educationale, interguvernamentale si non-guvernamentale, si cu mijloacele de informare in masa in orice regiune;

(b) de a-i comunica Directorului General orice informatie pe care ar dori sa i-o impartaseasca, inclusiv cunostinte obtinute in rezultatul unor cercetari stiintifice ori discutii publice in problemele tolerantei si pluralismului cultural, pentru ca sa ne ajute sa intelegem fenomenele ce tin de intoleranta si de ideologiile care propovaduiesc intoleranta, cum e rasismul, fascismul si antisemitismul, cit si in luarea celor mai eficace masuri intru rezolvarea acestor probleme;

2. Invita Directorul General:

(a) sa asigure difuzarea cit mai larga a textului Declaratiei Principiilor si sa o finalizeze, prin publicatii si aranjamente de difuzare, nu numai in limbile oficiale ale Adunarii Generale dar si in orice alta limba posibila;

(b) sa initieze un mecanismul potrivit pentru coordonarea si evaluarea actiunilor intreprinse in sprijinul promovarii tolerantei si educatiei m sistemul Natiunilor Unite, si in cooperare cu alte organizatii partenere;

(c) sa comunice, Declaratia Principiilor, Secretarului General al Natiunilor Unite cu rugamintea de a o propune, ca potrivita, celei de a cincizeci si una sesiuni a Adunarii Generale a Natiunilor Unite in conformitate cu rezolutia scrisorii 49/213.